

pot pokore in poboljšanja. Udeležba pobožnosti je bila velika, pri vsaki pridigi cerkev do zadnjega kotička naltlačena in pri spovednicah od zgodnjega jutra do 8. ure zvečer vse napolnjeno. Manjka mi besed dostojno opisati v srca segajoče pridige, katere so do solz ganile vsacega poslušalca. Dal Bog, da bi solze, katere smo točili pri oznanjevanji svetih resnic naše sv. vere, našle povsod rodovitno zemljo, da bi seme božje besede ne bilo padlo med trnje in skalovje, temveč v resnici na srca pobožšanih kristijanov. Le tako bode sv. misijon dosegel uspeh svoj in ako bodemo zvesti naukom sv. misijona, skazali se bodemo hvaležni tudi našemu gosp. župniku za njihov trud, da so nam naklonili sv. misijon. Posebno pa želim, da bi nadbratovščina sv. rožnega venca se krasno razcvétala, katera se je ob času sv. misijona ustanovila, da bi res ne bilo hiše v fari, ki bi ne bila vpisana v to prelepo bratovščino. Kako navdušenje je za to bratovščino, razvidi se iz tega, da se jih je ob misijonskem času dalo vpisati blizu 700. Upanje je, da jih še bode več.

Tudi organista, ob enem cerkvenika, Martina Zapušek po tem potu zahvalim po želji vseh faranov, ker skrbi za lepo ubrano petje, posebno pa za neumorno skrb, za lepi red in kinč v cerkvi.

Završujoč spis svoj obračam se do vas, dragi rojaki, z milo prošnjo, da bi vam bil odprl sv. misijon oči, da bi jih obračali še rajši v dobrotno nebo, kakor po zemeljskih minljivih zakladih in če bodemo živeli po naukih, katere so nam z neumorljivim trudom vcepljevali gg. misijonarji, dosegli bodemo enkrat ono rajsko veselje, o katerem piše sv. pismo: da ga ni videlo oko, ne slišalo uho in niti ni prišlo v srce človeško, kar je Bog tistim pripravil, ki ga ljubijo. — Vlč. gg. misijonarjem in č. g. župniku Ivanu Kozincu, pa kličem še enkrat iz srca: Bog plati!

F. L.

Družba za zidanje cerkve sv. Pangracija na Radlu.

Visoka c. kr. namestnija je z odlokom dne 24. septembra 1893 št. 14573 dovolila družbo za zidanje cerkve sv. Pangracija pravila potrdila in je vodstva prisrčna želja, da bi se hoteli dobrotniki oglašati in družbi pristopiti.

§ 6 pravi: Vsak redni ud se zaveže:

a) Družbo in njeni namen po svoji moči z besedo in djanjem podpirati in si posebno prizadevati, da se družba razširi. b) Vsak mesec najmanj 10 kr. to je na leto 120 gld. za novo cerkev plačati. Kdor 500 gold. daruje, se imenuje ustanovnik, kdor da 250 gold., je temeljnik in kdor daruje 50 gold., postane dobrotnik cerkve sv. Pangracija. Imena ustanovnikov bodo na določenem očitnem mestu za vedni spomin zapisana; če hoče neznan ostati, pa se napis opusti.

Kar se daruje, se ne povrne več.

Na krasnem hribu, kjer je rajski razgled, bode tudi nova cerkev lepota, in bode romarje še bolj vabila na božji pot k sv. Pangraciju, ki je tukaj tudi vinski patron in se v raznih potrebah na pomoč kliče. Pri lepem vremenu bilo je že, posebno na Jakobovo nedeljo po 7 sto do tisoč ljudij na tem hribu.

J. Zmavec.

Mili darovi za družbo vednega čiščenja:

Sv. Marko niže Ptuja 12 fl., Ormož 9 fl. 50 kr., Sv. Peter pri Mariboru 10 fl., preč. g. dr. Jožef Muršec v Gradcu 5 fl., Zibika 8 fl. 50 kr., Sv. Lovrenc na Dravskem polju 6 fl. 56 kr., Konjice 33 fl. 50 kr., Prihova 11 fl. 40 kr., Podgorje 8 fl., Sv. Štefan pri Celji 15 fl. 20 kr., Dobrna 6 fl. 50 kr., Ruše 10 fl., Sv. Marjeta na Pesnici 8 fl., Stoprce 4 fl. 20 kr., Sv. Primon 1 fl. 50 kr., gospa Nou 2 fl., Velika Nedelja 16 fl. 42 kr.

Gospodarske stvari.

Garje pri ovcah.

»Garjeva ovca celo čredo okuži«, je dobro znan izrek, ki se navadno prenaša na druge podobne razmere. Vzet je od prave bolezn, ki se neredkokrat loti te ali one domače živali, posebno pa ovac. Gospodar se močno boji tega neljubega gosta in skrbno gleda na to, da se mu ne zanese na ta ali oni način v hlev, zabranjuje mu vsak pot in vhod k ovcam. Če pa vse to nič ne pomaga in se bolezen k njegovi živali ukrade, ne miruje skrben gospodar prej, dokler ne najde primerne in ugodne sredstva.

Nastane pa pred vsem vprašanje, na čem in kako se spozna, da je ovca garjeva. Ako je že lepo število živalij bolnih, ni težko več spoznati, kakor tudi ni, ako je žival že popolnoma, po vsem životu garjeva. A gospodarju je mnogo bolj po volji in všeč, če se spoznajo garje pri posameznih ovcah in sicer tedaj, dokler še niso popolnoma pokrile živali. Tu se pa mora gledati večkrat na volno. Ako se nahajajo v tej posamezne kosmatinke, ki stojijo navpik in štrlijo iz kožuha, je že nevarnost blizu, posebno če so omenjene kosmatinke bolj bele, kakor druga volna. Ovco taka mesta zelo srbi in vedno bi se rada s parklji praskala, z jezikom lizala, z zobmi obgrizovala in če vsega tega ne more, ob kako stvar se čohala. Brž, ko se vsa ta in podobna znamenja pokazujejo, ni nobenega dvoma več, da so v čredi garje. Kakšna pa je ta bolečina? Da to zveš, poglej si opisana mesta v volni natančneje.

Kjer se nahaja stoječa dlaka, je tudi koža blede, skoraj zolta in nekako otekla; prigodi se pa tudi, da se barva spreminjava in blede mesto postane za tem zelo rdeče. Ako stiskaš taka mesta, spozna se precej, da ovco to strašno boli, ker se vedno umika in nasprotno pa živali dobro dene, če jo na takih mestih počohas.

Volna se hitro oskube in pokaže se gola koža. Ako pa sama od sebe ne izpade, da se vendar prav lahko odstraniti ali izpipati, ker je na pol strhnela. Ker se bolna žival močno in povsod čoha, kjer se le more, skuštra se volna in postane zelo umazana.

Pokaže pa se ta bolezen v prvi vrsti na hrbtišču, ob stranéh in oplečju ali na ramenih, redkokrat na glavi, skoraj nikdar na nogah ali po trebuhu.

Začenja pa se vsikdar le na posameznih mestih in še le polagoma razširja se po sosednih delih trupla. Včasih trpi celo pol leta prej, ko je cela ovca garjeva. Drugači pa je, če je hlev pretopen ali soparen in če je klaja, ki se živalim poklada, pičila. V teh slučajih razširi se v kratkem času bolezen na vse dele života.

Nič manj važno in zanimivo je vprašanje, od kod pridejo ali kako nastanejo te nesrečne garje? Na to odgovarjajo učeni preiskovalci in nam dokažejo, da se nabijajo zelo mala, za prosto oko celo nevidljiva mrčesa, živalice, katerim so nadali ime »grinja«. Take živalice imajo lastnost, da se zajejo v kožo ali da vsaj povzročujejo na koži neznosno srbenje. Teh grinj je več vrst: so pa take, ki se le ovac lotijo, druge le psom itd. a poleg vseh teh pa tudi take, ki ne zbirajo kar nič, temveč se primejo vsakovrstnih domačih živalij in celo človeka.

Priprosto človek si težko take drobne stvari misli ali sploh to razlago verjame. Za to se pa tudi garje še drugači tolmačijo in se njih nastanek prav priprosto, celo otročeje razlaga.

Nekateri trdijo, da se pokažejo garje pri ovcah, ki morajo veliko pomanjkanja trpeti, katerim se pičlo in slabo polaga ali ki niso na dosti zavarovanem kraju.

Pri drugih pa je voda, ki povzročuje to bolezen in sicer deževnica, če namreč na čredo predolgo ali premočno dež lije.

Naj bo, kakor hoče, to še ni najhujše, če zbolijo ena ali nekaj ovac, hujše je razširjevanje garij na celo čredo. Jedna ali vsaj nekaj ovac more v dveh tednih okužiti več kot sto glav. K temu pa nikakor ni treba, da pridejo še zdrave ovce v neposredno dotiko z bolanimi, okuženje pospešuje se še na mnoge druge načine. Če se ob isto drevo ali kako drugo stvar čoha še neokužena ovca, kjer se je pred kratkim čohala garjeva, je okuženje prav lahko, naravno in malokdaj izostane v takih slučajih.

Ali mora gospodar k vsemu temu le molčati, roke križem držati, ne more-li kaj pomagati? Nikakor ne sme tega storiti, ampak dosti sredstev mu je danih, s katerimi si otme čredo, jo reši hudih muk in celo pogina. Kajti če pritiskajo gori omenjene grinje v prav veliki meri in velikem številu, reši se žival težko smrti. To se more le zgoditi, če se ji podaja v boleznih več in tečnejše, izdatnejše klaje in se sploh bolj na njo pazi.

Brž, ko se vidi je ta ali ona ovca okužena, mora se nemudoma ločiti od črede. A ker se jako težko določi, katere živali že garje imajo in katere še ne, stori dobro, kdor vse ali vsaj večino ovac tako zdravi, kakor če bi bile res vse garjeve. (Konec prih.)

Sejmovi. Dne 8. januarija pri Novi cerkvi blizu Celja. Dne 11. januarija na Planini. Dne 15. januarija v Arvežu.

Dopisi.

Iz Pretreža pri Črešnovcu. (Občinski zastop.) V mesecu novembru prejšnjega leta smo imeli volitvo za nov občinski odbor; volitva vršila se je v hiši Jurija Jernejšeka, dosedanjega župana, zbralo se je bilo precejšnje število volilcev, da si namreč izvolijo za prihodnja tri leta novega župana. In ta volitev je res velike važnosti za Pretreško okolico, kajti pokazati se ima tukaj zopet, kdo bo gospodaril prihodnja tri leta. Od leta 1880 sem smo imeli v obč. odboru Slovenci večino; gospodarili so modri in varčni možje, kateri so poplačali precej dolgovi in kar je bilo moči, so pomnožili tudi nekaj obč. premoženja, ter popravili pota in steze po občini. Zraven tega pa so bili tudi narodno zavedni; Jurij Jernejšek, naš sedanji obč. spoštovani župan, sklenil je slovensko uradovanje, in nevstrašljivo zahteval od oblastnih, da se dopisuje občinskemu uradu v slov. jeziku. Klubu tega dobrega gospodarstva sklepali in nameravali so nekateri zastarani in plesnivi nemčurčki s svojimi tovariši na dan volitve, ki že 10—20 let niso, ali bolje rečeno, še nikoli niso imeli nobene veljave v občini, tuhtali kako da bi se dalo preseliti ali iztrgati gospodarstvo iz slovenskih rok, ali zastonj bilo je vse prizadevanje. Zastonj se je škropljenec iz Kleč ali Vrholj enemu ali drugemu naprošenemu volilcu v grlo vlival, da bi suhemu trnu moč naglasili, ki že 20 let ni niti nobene mladike ali brsti v korist občine poganjali in zdaj ob času volitve bi pa naj naenkrat na vse strani občine razprostrali velike svoje vrhovne ostroge, ali spodletelo mu je. Ubogali so ga res njegovi pristaši, njegova levičarska sodrga; dospel je on sicer do veliko glasov, ali njegovi levičarji so jih malo sprejeli, ostali so proti nam v manjšini. Čeravno so še v sramoto sami sebe volili, vendar levičarska garda je le ostala na cedilu. Eden volilcev pa, ker ni naš obč. rojak, temuč je od zahodno-pruske strani v našo občino privandral —

ta človek si je toliko prizadeval in že celo leto v svoj rjavi rog drugim lahkomišljencem na ušesa trobil, češ: proč s sedanjim županom in Bog obvaruj Pavla Spragerja za novega župana voliti, marveč mene volite, če ne, pa staro »Sorsakovo metljo«, da le stari odbor odstranimo! Ko je potem že slutil, da ne zadobi dovolj glasov, pa je še sam sebe volil; prišlo je slednjič do tega, da sta res dva, on in še drugi, enake glase sprejela; morali smo srečati in zapadel je; siromak je skoz rešeto zletel in padel je zopet za tri leta; tako tedaj Bog kaznuje. Marsikaterokrat sem si mislil, kako nam bode potreba nemčurjem zobe pokazati, in v to nam je bilo nevstrašljivih jeklenih značajev potreba in na naši strani je lepa večina, stoji krepkih in vrlih osem mož, na bandi levice pa komaj štirje čepijo. Izvoljeni so torej večidel enoglasno sami stari odborniki! Pokazali smo s tem našim nasprotnikom, da smo složni in edini, popustili smo ob času volitve vse osebnosti na strani in stopali smo polno število, kakor le en mož na volišče. Akoravno so nekateri prav daleč imeli do volišča, vendar se niso bali slabega vremena in grde poti. Ako bomo prihodnjič zopet in še boljše ravnali, bodo jo naši nasprotniki popihali v prajzovsko deželo, da njih zopet ne bo duha ne sluha 20 let. Pogum toraj narodnjaki in Slovenci iz Pretreške okolice, stojmo krepko in trdno nepremakljivo, pokažimo, da smo mi še v Pretreški okolici gospodarji in da ne potrebujemo starih odpadlih nemčurskih metelj za gospodarje, in ako smo zedinjeni, nas prevrgli ne bojo; v to nam pomoz Bog!

Iz Ptuja. (Dijaška kuhinja) potrjuje hvaležno v tekočem šolskem letu 1893/94 do konca decembra sprejete doneske sledečih p. n. dobrotnikov: Dr. Muršec J., profesor v pok. v Gradcu 8 gld., Marzidovšek J., c. in kr. vojni kaplan v Gorici 3 gld., dr. Jurtela Fr., odvetnik v Šmarjah in dež. poslanec 19 gld., dr. Šegula J., odvetnik v Novem mestu 10 gld., Koser J., c. kr. poštar v Jursincih 3 gld., sl. Ciril-Metodovo društvo v Ljubljani 50 gld., Modrinjak Mat., inf. proš. itd. v Ptuju 10 gld., dr. Pučko Jurij, c. kr. notar v Krškem 5 gld., dr. Brumen, odvetniški koncipijent v Ptuju 5 gld., dr. Horvat Tom., odvetnik v Ptuju 10 gld., Rašp Ferd., oskrbnik v pok. 10 gld., Trstenjak Jakob, duhovni svetovalec in župnik pri sv. Marjeti 3 gld., slavna Posojilnica v Ormožu 20 gld., dr. Lavoslav Gregorčec, kanonik v Novi cerkvi 5 gld., Jurij Strah, posestnik 1 gld., po gosp. Gregorič-u v Ptuju: Skuhala Peter pri Vel. Nedelji 2 gld. in darilo vesele družbe v Halozah 8 gld., profesor Kunstek 10 gld., po blagorodni, za učečo se mladino blago-vneti gospej Rozi Špindler, c. kr. davk. knjigovodja sopruži v Brežicah, znatni znesek 12 gld., ki ga je nabrala pri različnih p. n. dobrotnikih (dr. Firbas, c. kr. notar 2 gld., Munda Ivan, c. kr. živinski zdravnik 4 gld., Gregorič Karl, trgovec 1 gld., Balon Mih., mestjan 50 kr., Hans Fr., nadzornik, 50 kr., Razlag Andr., uradnik 1 gld. in Špindler Anton, c. kr. davk. knjigovodja v Brežicah 3 gld.) Mesečne doneske so odrahtali sledeči p. n. gospodje: Bratuša Al., beneficiat 3 gld., Cilensek M., profesor 4 gld., Črnko Marko, mestne fare vikar 3 gld., Majcen Ferd., gimn. veroučitelj 3 gld., Ožgan Simon, c. kr. notar 3 gld., dr. Ploj J., odvetnik 9 gld., dr. Schiffrer J., c. in kr. polk. zdravnik 3 gld., Sedlaček J., tajnik 1 gld. 50 kr. Svet o. Alfonz, minorit 1 gld. 50 kr. in Šalamon Franc, mestne fare kaplan in katehet 3 gld., vsi v Ptuju. Vsem p. n. imenovanim dobrotnikom učečo se mladino izreka pristrčni: Bog plati!

Odbor »Dijaške kuhinje« v Ptuju.

Iz Vojnika. (Spanje.) Še ni ravno dolgo, kar sem prebiral knjižico, v kateri so pravila društva sv. Cirila in Metoda popisana. Tam se pravi, da se zberejo društveniki tega društva vsako leto na določenem kraju in